

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

§. 5. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

In Deum verò credere, nisi qui pie in eum speraverit, non probatur. In Deum ergo credere, hoc est fideliter eum querere, est tota in eum dilectione transire. Credo ergo in illum, hoc est dicere, Confiteor illum, cola illum, adoro illum, totum me in ius eius ac dominium trado, atque transfundo. In professionis hujus reverentia univèrsa divino nomini debita continentur obsequia.

Accedit authoritas sancti Athanasii, cui Nicænorum Patrum mentem exploratissimam fuisse, nemini licet ambigere. Hic autem in synodica ad Jovianum Imperatorem epistola, eos, qui in Spiritum sanctum blasphemabant, asserentes eum creaturam esse, & à Filio factum, tamquam Nicæne fidei violatores accusat, & pravo Consubstantialitatis interpretes. *Quidam, inquit, Arianam heresim renovare cupientes, hanc à Patribus Nicæe confessam fidem incipere contemnere, præ se ferentes quasi ab ea non dissentiant, cum interim revera eam inficiuntur, malè interpretantes Consusubstantialitatem; & blasphemias dicentes in Spiritum sanctum, quem creaturam, & à Filio conditum asseverant.*

Denique potuimus pro divinitate Spiritus sancti allegare Synodum Romanam sub Dionysio Romano Pontifice in causa Dionysii Alexandrini Episcopi: in hac enim Synodo asserita est Spiritus sancti divinitas, cum in ea damnatus est error eorum, qui Trinitatem in tres essentias distinctas & diversas separarent, contra quos definitum est, unam esse trium personarum essentiam, & tres personas unum esse Deum. Vide disp. 1.

Porrò ex dictis hactenus breviter adhuc pro Spiritu sancto argumentum præscriptionis eformamus in hunc modum. Quòd Spiritus sanctus sit Deus, fuit Ecclesiæ fides quarto, imò & tertio sæculo: qui enim tunc temporis Spiritum sanctum negarunt esse Deum, ab Ecclesiâ damnati, & diris devoti sunt. Ergo quòd Spiritus sanctus sit Deus, fuit etiam fides Ecclesiæ duobus prioribus sæculis: alioqui dicatur, quando, ubi, quo autore, quibus adversantibus, circa Spiritum sanctum mutata sit Ecclesiæ doctrina. Dicatur, quando, ubi, quo autore, Ecclesiâ cœperit Spiritum sanctum credere Deum, cum antea eum creaturam crederet. Horum autem nihil unquam dici poterit: talis enim mutationis nullum prorsus extat vestigium. Ergo Ecclesiâ semper credidit Spiritum sanctum esse Deum, & cum Patre ac Filio unum Deum.

§. V.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1. Spiritus sanctus per Verbum factus est. Ergo Verbi creatura est. Ergo non est Deus. *R. neg. ant. Probabis ex c. 1. Joan. ubi dicitur, Omnia per ipsum (Verbum) facta sunt.* Ergo, &c. *R. neg. confeq.* Nam Scriptura non dicit omnia omnino, quæ sunt, facta esse per Verbum: alioquin etiam Pater ipse per Verbum factus esse dicendus esset, quod est absurdum. Solum itaque dicit Scriptura, omnia, quæ re ipsa facta sunt, facta esse per Verbum, ut ostenditur ex integro textu: *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, &c.* Sic enim legendum, non verò: *Et sine ipso factum est nihil. Quod factum est, in ipso vita erat,* cum multis Patribus arbitramur, nonnullis tamen contrarium sentientibus. Sed quidquid sit, planè certum & indubitatum est apud Patres omnes, tota omnia in textu, qui obijciunt, sumi debere in suppositione restricta, nec Spiritum sanctum, sicut nec Patrem, comprehendere. Nam, ut ait Didymus lib. 1. de Spir. sanct. Spiritus sanctus non est unum ex omnibus, quæ scilicet facta dicuntur per Verbum, sed aliud extra omnia per substantiam.

Obj. 2. Qui minor est Deo, non est Deus. Sed Spiritus sanctus minor est Deo: nam minor est Patre & Filio, qui sunt Deus. Ergo, &c. *R. neg. min. & prob. ejus. Probabis.* Qui mittitur, minor est eo à quo mittitur. Sed Spiritus sanctus mittitur à Patre & Filio, juxta illud Joan. c. 15. *Cum venerit Paraclitus, quem*

Simonnet Theol. Tom. 1.

ego mittam vobis à Patre Spiritum veritatis, qui à Patre procedit. Ergo, &c. *R. neg. maj. sumptam universaliter.* Is enim tantum, qui per imperium mittitur, minor & inferior est eo, à quo mittitur. Sanctus autem Spiritus non mittitur à Patre & Filio per imperium, ut mittitur servus à domino, famulus ab hero, subditus à Rege. In tantum enim dicitur mitti à Patre & Filio, in quantum ab utroque procedens, in tempore incipit esse in creatura novo modo: nam in divinis missio nihil aliud est, quàm personæ ab alia procedentis præsentia in creatura per effectum aliquem temporaneum, qui personæ illi specialiter attribuitur propter specialem aliquam ejus notionem.

Obj. 3. Spiritus sanctus, quod scit, ab alio didicit, & quod habet, ab alio accepit, juxta illud Joan. cap. 16. *Non loquetur à semetipso, sed quaecumque audiet, loquetur, & quæ ventura sunt, annuntiabit. Ille me clarificabit, quia de meo accipiet.* Ergo, &c. *R. neg.* Spiritum sanctum didicisse ea, quæ icit: sanctus enim Spiritus scientiam, quam habet, à Patre & Filio non accepit per doctrinam, sicut discipulus à Magistro, aut per infusionem, sicut Adamus in sui creatione accepit à Creatore; sed accepit ab utroque, absque ulla dependentia procedendo, & per processionem accipiendo totam substantiam divinam, quæ per se ipsam omnium scibilibus notitia est. Hoc modo per processionem ab utroque accipit, quidquid habet, imò & quidquid habent, excepta paternitate, & filiatione, cum inspiratione activa, quibuscumque realia habet oppositionem. Sic autem ab illis accipit, ut nihil illis debeat, nec æstimabilius sit in Patre & Filio, dare Spiritui sancto, quàm in Spiritu sancto, quidquid habet, accipere à Patre & Filio.

His consonat S. Augustinus tract. 99. in Joann. ubi fatetur horum Christi verborum, *Non loquetur à semetipso, sed quaecumque audiet, loquetur,* arduam esse interpretationem, quia Spiritus sanctus neque homo, neque Angelus, neque alia creatura factus est, hypostaticè scilicet assumendo humanam, vel angelicam, aut aliam creaturam naturam: tum illa interpretatur: *Sic itaque, inquit, debemus accipere, quod de Spiritu sancto dictum est: Non enim loquetur... ut intelligamus non esse à semetipso. Pater quippe solus de alio non est; nam & Filius de Patre natus est, & Spiritus sanctus de Patre procedit. Pater autem nec natus est de alio, nec procedit. Nec ideo sanè aliqua disparilitas in summa illa Trinitate cogitationi occurrat humana. Nam & Filius ei, de quo natus est, & Spiritus sanctus ei, de quo procedit, equalis est... Non ergo loquetur à semetipso (Spiritus sanctus,) quia non est à semetipso; sed quaecumque audiet, loquetur, ab illo audiet, à quo procedit. Audire illi scire est: scire verò esse. Quia ergo non est à semetipso, sed ab illo, à quo procedit, à quo illi est essentia, ab illo scientia.*

Difficultati autem, quæ ex verbo futuri temporis, *Audiet,* formari potest, sic occurrit: *Nec moveat, quod verbum futuri temporis positum est: non enim dictum est, Quaecumque audivit, aut quaecumque audivit; sed quaecumque audiet, loquetur. Illa quippe audientia sempiterna est, quia sempiterna est scientia. In eo autem, quod sempiternum est, sine initio & sine fine, cujuslibet temporis verbum ponatur, sive præteriti, sive presentis, sive futuri, non mendaciter ponitur. Quamvis enim natura illa immutabilis & ineffabilis, non recipiat Fuit & Erit, sed tantum Est... tamen propter mutabilitatem temporum, in quibus versatur nostra mortalitas, & nostra mutabilitas, non mendaciter dicimus, Et fuit, & erit, & est. Fuit in præteritis sæculis, est in presentibus, erit in futuris. Fuit, quia nunquam defuit: erit, quia nunquam deerit: est, quia semper est... Semper itaque audit Spiritus sanctus, quia semper scit. Ergo & scivit, & scit, & sciet; ac per hoc & audivit, & audit, & audiet; quia, sicut jam diximus, hoc est illi audire, quod scire, & scire illi hoc est, quod esse. Ab illo igitur audivit, audit, & audiet, a quo est: ab illo est, a quo procedit.*

Porrò ibidem docet Spiritum sanctum non solum à

Patre, sed etiam à Filio procedere. *Cur ergo non credamus, inquit, quod etiam de Filio procedat Spiritus sanctus; cum Filius quoque ipse sit Spiritus? Si enim non ab eo procederet, non post resurrectionem se representans discipulis suis, insufflans diceret: Accipite Spiritum sanctum. Quid enim aliud significavit ista insufflatio, nisi quod procedat Spiritus sanctus & de ipso? Sensit igitur nobiscum Augustinus Spiritum sanctum ab utroque, Patre scilicet & Filio, audire & accipere in sensu explicato; quamvis tract. 100. illud Christi, Quia de meo accipiet, interpretetur de processione Spiritus sancti, non à Filio, sed à Patre, quia nimirum Christus non dixit, de me, sed, de meo. Hæc autem sunt ejus verba: Quid vultis amplius? Ergo à Patre accipit Spiritus sanctus, unde accipit Filius: quia in hac Trinitate de Patre natus est Filius, de Patre procedit Spiritus sanctus. Qui autem de nullo natus sit, de nullo procedat, Pater solus est.*

Obj. 4. Si Spiritus sanctus Deus est, vel ingenuus est, vel genitus. Non primum: alioqui in Deo duo sunt ingenui. Non secundum: natus ingenuus est, vel genitus est à Patre, & tunc, duo sunt Filii: vel genitus est à Filio, & tunc Pater nepotem habet. R. neg. seq. maj. Nam ut Spiritus sanctus sit verus Deus, necesse non est, ut sit ingenuus aut genitus, sed sufficit si procedat à Patre & Filio in identitatem substantiæ, seu ut ab utroque, non de non exstantibus, sed de utriusque substantia producat. Sic autem à Patre & Filio producit Spiritus sanctus: nam Pater & Filius, sese mutuo redamantes, produunt personam, quæ vi suæ processions, per se primò est amor ille, quo se mutuo redamant, adeoque per identitatem est illud omne divinum, cui amor ille, quo se mutuo redamant Pater & Filius, identificatur; & quocum ipsa non habet oppositionem relativam, quod est habere totam Patris & Filii substantiam. Hæc autem persona Spiritus sanctus est, qui proinde sic à Patre & Filio procedit, ut procedendo totam utriusque substantiam accipiat, seu, ut idem est, de tota utriusque substantia producat.

Dices. In creatis nihil est, quod ab alio procedat in identitatem substantiæ, quin ab eo generetur. Ergo etiam in divinis gratis & sine fundamento asseritur una persona in identitatem naturæ procedere ab alia, à qua tamen non generatur. R. neg. conseq. quæ & iniqua & absurda est. Audiamus Gregorium Nazianzenum, proponentem & exsultantem hanc instantiam, orat. de Spiritu sancto. quæ est quinta de Theologia: Quid ergo, Spiritus sanctus est Deus à Maximo. Consubstantialis igitur? Provisus, siquidem Deus. Da igitur mihi, inquit, ex eodem alterum Filium, alterum, qui filius non sit, & tamen ejusdem cum illo substantiæ: ac Deum & Deum admittam. Da tu quoque mihi Deum alium, Deique naturam, & tibi trinitatem aliam cum iisdem nominibus ac rebus dabo. Cum vero Deus unus sit, atque una suprema natura, unde eandem similitudinem tibi representabo? An rursus postulas ex terrenis rebus atque humanis eam duci? Valde profecto turpe est, nec turpe dumtaxat, sed etiam admodum stultum & inane, ex humilibus rebus superarum celestiumque simulacrum sumere, &c.

Obj. 5. Spiritus sanctus in sacris literis nec Deus nominatur, nec adorari dicitur, aut jubeatur, nec quicquam eum adorasse, aut ei supplicasse legitur. Ergo sine fundamento asseritur Deus. R. ad 1. partem ant. 1. falsum esse, quod in sacris literis Spiritus sanctus non nominetur Deus, ut patet ex §. 1. prob. 1. 2. dato, quod Spiritus Sanctus non nominetur Deus in sacris literis, saltem, quod sufficit, sacras literas ei passim attribueri ea, quæ nulli creaturæ, & soli Deo convenire possunt, ut fusè superius ostensum est.

Ad reliquas antecedentis partes R. non omnia, quæ tamen sunt de fide, scripta esse; præter Verbum divinum à sacris Authoribus scripro mandatum, aliud extare non scriptum, sed viva voce traditum Ecclesiæ, & parem cum scripto habens auctoritatem. Sic docet S. Basilius lib. de Spir. sancto. c. 27. Dogmata, inquit, quæ

in Ecclesia prædicantur, quedam habemus è doctrina Scriptorum prodita, quedam rursus ex Apostolorum traditione in mysterio, id est, in occulto tradita recipimus. Quorum utraque parem vim habent ad pietatem nec his quisquam contradicit, quisquis sanè vel tenuiter expertus est, quæ sint jura Ecclesiastica.

Quòd autem Spiritus sanctus, perinde atque Pater & Filius, adorari possit & debeat, docet verbum non scriptum, seu traditio, cujus planè indubitatum argumentum est perpetua Ecclesiæ consuetudo in adhibenda hac glorificationis formula, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, seu, quod idem est, Gloria Patri, & Filio, cum Spiritu sancto: nam conjunctio, &, & præpositio, cum, eandem planè vim habent, ut notat S. Basilius lib. de Spir. sancto. c. 27. Hæc porrò glorificationis formula in Ecclesia tum Orientali tum Occidentali usitatissima fuit, saltem quarto sæculo, ut restatur S. Basilius lib. de Spir. sancto. c. 29. & hæcenus receptissima est: imò in Ecclesia etiam tribus prioribus sæculis receptam & usitatum fuisse, idem S. Doctor eod. cap. probat auctoritate veterum, Africani scilicet historici, Gregorii Thaumaturgi, Firmiliani, & Dionysii Alexandrini, cujus secundæ ad cognomen Romanum Episcopum epistolæ hæc refert verba: His congruenter & nos, etiam forma regulæque à senioribus, qui ante nos vixerunt, accepta, concordibus vocibus cum illis gratias agere, ac etiam vobis nunc scribere desinemus: Deo autem Patri & Filio Domino nostro Jesu Christo cum sancto Spiritu gloria & imperium in sæcula seculorum. Ex quibus sic concludit idem S. Doctor: Igitur apud cordatos homines ad purgationem mei sufficunt hæc, quæ dicta sunt, quòd recipimus vocem (nempe præpositionem, cum, in glorificatione) adeo gratam & amicam sanctis, in super & tam diutino usu comprobata, quæ ex quo tempore annunciatum Evangelium usque ad presens, demonstratur in Ecclesiis usitata fuisse.

Dices. Prioribus Ecclesiæ sæculis fuit etiam valdè usitata hæc glorificandi formula: Gloria Patri & Filio in Spiritu sancto. Qua formula Spiritus sanctus non annumeratur, sed solum subnumeratur Patri & Filio. R. hoc negando; nam præpositio, in, eandem habet energiam, quam præpositio, cum, & conjunctio, &, ut ostendit S. Basilius lib. de Spir. sancto. c. 25. ubi sic loquitur: Ergo nequaquam dixerim banc syllabam, in, significare sensum minus honorificum; imò potius, si sanè accipiamur, ad maximam Spiritus celestium erigere mentem; quandoquidem observavimus hanc frequenter usurpari pro, cum, in scripturis. Quod adhuc probat inductione.

Porrò simili modo solvenda est hæc objectio: In Scripturis de Patre dicitur ex quo, de Filio per quem, de Spiritu sancto in quo. Ergo sunt inter se diversi & inæquales. Nam conclusio neganda est, quia voces ex quo, per quem, in quo, eandem vim habent in Scripturis, cum de eadem persona dicantur. Quoniam, inquit Apostolus, ex ipso & per ipsum & in ipso sunt omnia. Ipsi gloria in sæcula.

Obj. 6. Spiritus sanctus capax est doloris & gemituum. Ergo non est Deus. R. neg. ant. Prob. Rom. c. 8. dicitur: Ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Ergo, &c. R. neg. conseq. Sensus enim verborum Apostoli est, quod Spiritus sanctus per interiorum gratiam, hoc est, per illustrationem & inspirationem doceat, & moveat nos efficaciter ad orandum & gemendum sicut oportet ad salutem. Sic Apostolum interpretatur S. Augustinus in lib. contra sermonem Arrianorum c. 25. Non ergo, inquit, scimus per nos ipsos, quid oramus sicut oportet, sed ipse Spiritus interpellat, id est interpellare nos facit, quæ sunt secundum Deum. Quod nisi faciat, non oramus nisi secundum istum mundum.